

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Martina Bobáka a Jana Ferfeckého ve věci

žalobce: **JUDr. Milan Usnul**, soudní exekutor, IČ: 470 97 213
sídlem Bryksova 763/46, 198 00 Praha 9
zastoupený advokátem Mgr. Janem Válkem
sídlem Vítkova 427/16, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2024,
čj. MSP-393/2023-ODKA-SEU/23,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobce je soudním exekutorem, a tedy vykonává činnost dle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). V záhlaví specifikovaným rozhodnutím (napadené rozhodnutí) mu žalovaný udělil výtku dle § 7a exekučního řádu za to, že ani po osvobození povinné od placení pohledávek ve smyslu § 414 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona (insolvenční zákon), nezastavil exekuci podle § 55 odst. 4 exekučního řádu, přestože disponoval souhlasem oprávněné se zastavením exekuce.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

V posuzované věci je tak stěžejní otázkou, zda žalovaný mohl udělit žalobci výtku za to, že žalobce sám nezastavil exekuci a věc předložil exekučnímu soudu.

2. Ze správního spisu soud zjistil následující pro své rozhodnutí podstatné skutečnosti.
3. Usnesením ze dne 16. 9. 2009 Okresní soud v Teplicích pověřil žalobce vedením exekuce na majetek povinné (povinná) k vymožení pohledávky oprávněné právnické osoby (oprávněná). Tuto exekuci žalobce vedl pod sp. zn. 98 EX 02307/10. Usnesením ze dne 26. 8. 2019 pak Krajský soud v Ústí nad Labem (insolvenční soud) prohlásil na majetek povinné úpadek a rozhodl o jeho řešení oddlužením. Následně tentýž soud usnesením ze dne 10. 5. 2023 po splnění oddlužení osvobodil povinnou od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, pohledávek věřitelů, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo a pohledávek věřitelů, kteří své pohledávky nepřihlásili do insolvenčního řízení, ač tak měli učinit (§ 414 insolvenčního zákona).
4. Žalobce zaslal Okresnímu soudu v Teplicích oznámení ze dne 11. 5. 2023, ve kterém ho obeznámil s tím, že insolvenční soud povinnou osvobodil ve smyslu § 414 insolvenčního zákona. Soud taktéž informoval o tom, že nežádá náhradu nákladů, neboť ty již povinná uhradila. Dále soudu sdělil, že vyčká na jeho další postup a odkázal na pokyn Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. S 573/2019 (pokyn NS). Žalobce se domníval, že jako soudní exekutor nemohl posoudit, zda zde nebyly překážky osvobození ve smyslu § 416 insolvenčního zákona. Okresní soud v Teplicích přípisem ze dne 22. 5. 2023 oznámil žalobci, že po nabytí právní moci usnesení o splnění oddlužení má zaslat oprávněné výzvu k vyjádření, zda souhlasí se zastavením exekuce (postup dle § 55 exekučního řádu). Pokud by oprávněná se zastavením souhlasila, dle něj měl žalobce sám exekuci zastavit.
5. V této věci oprávněná se zastavením exekuce souhlasila. Žalobce v reakci na to sdělením ze dne 5. 6. 2023 oznámil Okresnímu soudu v Teplicích, že nemůže zastavit exekuci, neboť nemůže zkoumat skutečnosti oddlužení jako prioritní důvod zastavení exekuce a v případě osvobození nemůže rozhodovat o nákladech. Dále pak Okresnímu soudu v Teplicích sdělil, že se zastavením exekuce nesouhlasí. Okresní soud v Teplicích tak exekuci sám zastavil usnesením ze dne 22. 6. 2023.
6. K dohledovému podnětu Okresního soudu v Teplicích žalovaný přípisem ze dne 16. 11. 2023 vyzval žalobce, aby se vyjádřil ke svému postupu v exekuci, tj. zejména k tomu, proč ani po schválení oddlužení exekuci sám nezastavil. Žalobce se vyjádřil přípisem ze dne 24. 11. 2023 (první vyjádření). Obhajoval se, že postupoval v souladu s dopisem ministryně spravedlnosti ze dne 14. 1. 2020, čj. MSP-135/2019-ODKA-ORG/3 (dopis ministryně), a odkázal taktéž na judikaturu, která měla potvrzovat správnost jeho postupu. Žalovaný v reakci na to vyzval žalobce k doplnění prvního vyjádření. Žalobce dopisem ze dne 9. 2. 2024 (druhé vyjádření) setrval na svém postoji. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí, proti němuž se žalobce bránil žalobou.

II. Žaloba a další vyjádření

Žaloba

7. Žalobce se domnívá, že ve sporném exekučním řízení postupoval správně. K tomu odkázal na dopis, kterým ministryně převzala závěry pokynu NS. Žalobce namítá, že žalovaný se nevypořádal s námitkou, že soudní exekutor nemusí postupovat podle § 55 odst. 4

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

exekučního řádu, pokud se zastavením exekuce nesouhlasí. Žalobce odkázal na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2019, čj. 25 Co 15/2019-54, dle kterého může soudní exekutor vždy vyslovit nesouhlas se zastavením exekuce a postoupit věc exekučnímu soudu. Nesmí být však nečinný, což žalobce nebyl. Žalovaný se taktéž nevypořádal s námitkou, že soudní exekutor není oprávněn rozhodovat o nákladech exekučního řízení při jeho skončení, proto by měl rozhodnout o zastavení exekuce a taktéž o nákladech exekučního řízení exekuční soud. Žalobce dále odkázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 286/2009 Sb., z níž dle něj vyplývá, že o zastavení exekuce po oddlužení má rozhodovat soud.

8. Dle žalobce je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Žalovaný odkázal na blíže neupřesněnou judikaturu a odbornou literaturu, zmiňuje přitom pouze s. 424 publikace Svoboda, K., Jícha, L., Krejsta, J., Hozman, D., Úšelová, V., Kocinec, J. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. I. vyd., C. H. Beck, Praha, 2012 (komentář Beck). Dle žalobce však obsah této publikace naopak nasvědčuje jeho námitkám. Zdůraznil, že neexistuje nic jako domněnka oddlužení, která by soudním exekutorům dávala povinnost exekuci zastavit podle § 55 odst. 4 exekučního řádu.
9. Pokud by měl exekuci zastavit soudní exekutor na základě § 55 odst. 4 exekučního řádu, jednalo by se o postup v rozporu se zásadou rychlosti, efektivity a hospodárnosti řízení. Musel by totiž zkoumat, jestli nedošlo k naplnění podmínek dle § 416 a § 417 insolvenčního řádu. Soudní exekutor by tedy musel zkoumat, jestli v exekučním řízení nešlo o vymožení pohledávky, která vznikla na základě např. uloženého trestu za úmyslný trestný čin, neboť té se osvobození netýká (§ 416 insolvenčního řádu), či jestli nedošlo k odejmutí osvobození, neboť k tomuto osvobození došlo např. na základě podvodného jednání dlužníka (§ 417 insolvenčního řádu). Soudní exekutor přitom u spisů do roku 2009 nemá k dispozici exekuční tituly. Po roce 2009 soudní exekutor sice disponuje exekučním titulem, ovšem tím je často toliko platební rozkaz či rozsudek pro zmeškání. Soudní exekutor by tak musel žádat o vydání soudního spisu, což by prodlužovalo dobu potřebnou k zastavení exekuce. Exekuční soud, který disponuje soudním spisem, tak může exekuci zastavit daleko rychleji, popřípadě dát soudnímu exekutorovi pokyn, aby v řízení pokračoval.
10. Exekuční soudy nadto musely překlenout mezeru v právu, když za potřebný projev vůle mající za důsledek promlčení pohledávky považují již podání návrhu na osvobození. Lze tak říci, že insolvenční soudy rozhodují o osvobození z úřední povinnosti. K tomu však chybí jak projev vůle dlužníka, tak i zákonné zmocnění. Exekuční soudy vycházejí ryze z účelu zákona a nutnosti překlenout tuto mezeru v právním řádu. Soudní exekutor však dle § 2 exekučního řádu není zmocněn k překlenování právních mezer, tato pravomoc je svěřena pouze soudu. Správnost svého postupu žalobce dokládal 30 různými rozhodnutími, kterými exekuční soudy zastavily exekuce z důvodu splnění oddlužení povinného. Dle žalobce se v těchto řízeních jednalo o totožný procesní postup jako v případě řízení, za které mu žalovaný udělil nyní výtku. Tato výtku je tudíž v rozporu se zavedenou soudní praxí.

Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Na podporu svých tvrzení uvedl vícero rozsudků správních soudů a citaci z komentářové literatury. Stejně zdroje uvedl i v napadeném rozhodnutí. Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné z důvodu použití

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

neznámé judikatury. Nesouhlasné stanovisko soudního exekutora se zastavením exekuce není relevantní z hlediska splnění povinnosti exekutora vyplývající z § 55 odst. 4 exekučního řádu.

12. Dle žalovaného správnost postupu žalobce nedokládal dopis ministryně, neboť ten se týkal jiné právní otázky než nyní posuzovaný případ. To samé se týkalo i pokynu NS – ten dopadal toliko na rozhodování exekučního soudu a jeho možnosti zastavit exekuci i bez návrhu v případě oddlužení. Netýkal se rozsahu pravomocí soudního exekutora. Jak potvrdil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 10. 2022, čj. 9 A 97/2020-39, souhlasili oprávněný se zastavením exekuce, soudní exekutor i bez návrhu rozhodne o zastavení exekuce (žalobce v tomto řízení taktéž odkazoval na pokyn NS). Odkaz žalobce na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2023, čj. 5 A 33/2020-48, není přílehlavý, neboť v tamním řízení soudní exekutor nedisponoval souhlasným stanoviskem oprávněného. Navíc se jednalo o řízení z období května 2018 až července 2019, tedy z období, v němž se exekuční soudy nestavěly jednotně k otázce zastavení exekucí vedených pro pohledávky, od kterých byl povinný osvobozen v rámci insolvenčního řízení. Právě od července 2019 je nesporné, že vedení takové exekuce je nadále nepřípustné a je nutné ji zastavit, přičemž exekuční soud může o zastavení exekuce rozhodnout i bez návrhu. V současnosti tak nelze mluvit o nejednotnosti postupu exekučních soudů v této otázce.
13. Žalovaný taktéž nesouhlasil s tím, že by zastavování exekucí exekučními soudy mělo být rychlejší a hospodárnější. Odkázal na komentářovou literaturu a na rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 12. 4. 2023, čj. 14 Kse 1/2022-91. V něm kárný senát NSS uvedl, že právě soudní exekutor může exekuci zastavit operativněji než soud a zajistit poté rychlou deblokaci majetku povinného. Důvodná dle něj nemohla být ani námitka žalobce, že takové zastavení exekuce by trvalo dlouho, neboť by soudní exekutor musel zkoumat, zda nedošlo k naplnění podmínek stanovených § 416 a § 417 insolvenčního řádu. Dle žalovaného však žalobce neuvedl jediný důvod vedoucí k pochybnosti o charakteru zde sporné pohledávky ve smyslu § 416 odst. 1 insolvenčního zákona, jenž by vyžadoval bližší zkoumání nalézacího řízení. Žalovaný nezpochybnil, že o zastavení exekuce může rozhodnout i exekuční soud, avšak děje se tak pouze v případě nesouhlasu oprávněného se zastavením exekuce, v jiných situacích pak zastavuje exekuční soud exekuci pouze podpůrně. Proto jsou bezvýznamnými odkazy žalobce na usnesení exekučních soudů.

Replika žalobce ze dne 16. 7. 2024

14. Dle žalobce zde bylo možné vyložit zákon různými způsoby. Soudní praxe se přiklonila k obdobnému výkladu jako žalobce. To dokládají soudní rozhodnutí, které žalobce přiložil k žalobě. Není přijatelné, aby žalovaný sám – bez ohledu na převažující názor odborné veřejnosti či justiční praxe – zvolil jeden z možných výkladů. Takový výklad pak nemůže prosazovat prostřednictvím kárného trestání. Žalovaný není zákonodárcem a nepřísluší mu závazný výklad legislativy ani sjednocování soudní judikatury. Žalobce taktéž zmínil, že jeho postup nikterak nepoškozuje účastníky exekučního řízení a neprotahuje ho. Žalobce trvá na správnosti svého názoru, že v případě osvobození má exekuci zastavit soud, a to i bez návrhu. Uložení výtky označil za šikanózní.

Doplnění žaloby ze dne 30. 9. 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

15. Žalobce trval na správnosti svého postupu. K doplnění žaloby přiložil dalších dvanáct rozhodnutí exekučních soudů, které dle něj potvrzují správnost jeho postupu, tedy že exekuci má v případě osvobození dlužníka zastavit exekuční soud.

Duplika žalovaného ze dne 16. 10. 2024

16. Žalovaný v duplice setrval na tom, že exekuční soud má pravomoc rozhodnout o zastavení exekuce v případě osvobození dlužníka dle § 414 insolvenčního zákona, nicméně k tomuto zastavení přistupuje, pouze pokud oprávněný nevysloví souhlas se zastavením exekuce či podpůrně pokud soudní exekutor nerozhodne o zastavení exekuce, ačkoli tak učinit mohl a měl. K rozhodnutím, která dle žalobce dokládají správnost jeho postupu, žalovaný dodal, že nijak nehodnotí postup soudního exekutora, ale pouze v jednotlivých řízeních shledávají důvod pro zastavení vedených exekucí. Exekuční soudy se tak nijak nezabývají zákonností postupu soudního exekutora.

III. Posouzení věci

17. Soud ověřil, že žalobce podal žalobu včas, že je osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o přípustnou žalobu, která splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
18. O věci rozhodl soud bez jednání, jelikož byly k tomu splněny podmínky (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce sice navrhl provedení důkazů, avšak to samo o sobě neznamená nesouhlas s rozhodnutím o věci bez nařízení jednání (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 2. 2016, čj. 7 As 93/2014-48, č. 3380/2016 Sb. NSS, *Univerzita Karlova*, bod 24). Soud při rozhodování vycházel ze správního spisu, ve kterém jsou potřebné listiny založeny. Pokud žalobce k žalobě přiložil i jiné listiny než ty, které jsou součástí správního spisu, soud je neprováděl k důkazu, neboť se vztahují k exekučním řízením, která nejsou předmětem přezkoumávaného rozhodnutí a jejich obsah by na závěrech soudu, s ohledem na níže uvedenou argumentaci, již nemohl nic změnit.
19. Žaloba není důvodná.
20. Dle § 7a odst. 1 exekučního řádu platí, že *drobné nedostatky v exekuční a další činnosti exekutora, [...] nebo drobné poklesky v chování ministerstvo, Komora nebo předseda okresního soudu exekutorovi, kandidátovi nebo koncipientovi písemně vytkne*.
21. Soud k tomu rovnou poznamenává, že povahu výtky vyjasnil rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 10. 7. 2018, čj. 9 As 79/2016-41, č. 3779/2018 Sb. NSS, bod 84, dle kterého

výtku podle § 30 odst. 3 zákona státním zastupitelství, ve znění účinném od 1. 3. 2002, je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Soudní ochrana proti této výtce proto musí být poskytnuta formou žaloby proti tomuto rozhodnutí podle § 65 a násl. s. ř. s. Na ukládání výtky se použijí pouze základní zásady činnosti správních orgánů podle § 2 až 8 správního řádu. Povahu výtky je za stávající právní úpravy nutno vykládat shodně pro státní zástupce, soudce, notáře i soudní exekutory.

Jelikož výtku, kterou posuzoval rozšířený senát, je obdobná výtce dle § 7a odst. 1 exekučního řádu, žalobce se výtce správně bránil žalobou dle § 65 s. ř. s. Výtками dle exekučního řádu se správní soudy již opakovaně zabývaly; několikrát dokonce i ve věci nynějšího žalobce. Na tato rozhodnutí soud pro přehlednost pouze odkazuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

22. Napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Lze z něj seznat, jakým způsobem žalovaný rozhodl, výrok neodporuje odůvodnění, je z něj možné zjistit, jak o věci uvažoval a jak vypořádal námitky. Žalovaný trefně odkázal na judikaturu a odbornou literaturu. Z napadeného rozhodnutí jsou zřejmé myšlenkové zdroje úvah žalovaného.
23. Není pravda, že by se žalovaný vůbec nezabýval výtkou, že soudní exekutor nemusí postupovat podle § 55 odst. 4 exekučního řádu, pokud nesouhlasí se zastavením exekuce. Jednak pokud správní orgán v správním aktu srozumitelně a komplexně vysvětlí své závěry a ty jsou tak přezkoumatelné, nemusí nutně odpovědět na každou dílčí námitku. Žalobce takovou námitku vznesl ve sdělení ze dne 5. 6. 2023, v prvním ani druhém vyjádření ji pak neakcentoval. Žalovaný se sice výslovně nevypořádal s námitkou, že soudní exekutor není oprávněn rozhodovat o nákladech exekučního řízení při jeho skončení, v důsledku čehož by měl o zastavení exekuce i o nákladech exekučního řízení rozhodnout exekuční soud. Jak však soud již uvedl, žalovaný přesvědčivě vysvětlil svůj postoj k postupům soudních exekutorů. Také pečlivě zdůvodnil, proč žalobce nepostupoval v souladu s § 55 odst. 4 exekučního řádu. Nevypořádání dílčí námitky nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Tato námitka nadto nemohla být důvodná (viz dále).
24. Jednou z povinností soudního exekutora, jako prodloužené ruky veřejné moci, je postupovat rychle. Tuto povinnost mu ukládá § 46 odst. 1 exekučního řádu, dle něž platí, že soudní exekutor *postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem*. Povinnost exekutora postupovat v exekuci rychle a účelně lze dovodit i z jiných zákonných ustanovení. Zároveň jde o provedení jedné ze základních procesních zásad řízení dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, které musí soudní exekutor jako orgán veřejné moci dbát. Právo na řízení bez průtahů spadá pod „křídla“ práva na spravedlivý proces, jehož se může domáhat každý v kterémkoli stádiu řízení (obdobně rozhodnutí NSS ze dne 23. 3. 2012, čj. 11 Kse 4/2009-111, bod 53). Uvedené plyne i z judikatury Ústavního soudu, podle které čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod dopadá nejen na činnost soudů, nýbrž také na orgány veřejné moci, mezi které spadá i soudní exekutor (nález Ústavního soudu ze dne 4. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 225/01).
25. Zastavení exekuce **na návrh** účastníka exekučního řízení upravuje § 55 odst. 3 exekučního řádu. Dle něj podá-li
- účastník návrh na zastavení exekuce, exekutor do 15 dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, a aby se v případě, kdy nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, vyjádřili k návrhu a předložili listiny k prokázání svých tvrzení. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhověl návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu.
26. Zastavení exekuce **bez návrhu** účastníka exekučního řízení upravuje § 55 odst. 4 exekučního řádu, dle něž *o zastavení exekuce rozhodne exekutor i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný. Nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuční soud, který při rozhodování postupuje podle odstavce 5*.
27. Ustanovení § 55 odst. 5 exekučního řádu pak stanoví, že *o zastavení exekuce může rozhodnout exekuční soud i bez návrhu*.

28. V posuzovaném případě šlo o zastavení exekuce z důvodu osvobození povinné, které upravuje § 414 odst. 1 insolvenčního zákona. Dle něj platí, že pokud *insolvenční soud rozhodne o splnění oddlužení a dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, spojí insolvenční soud s rozhodnutím o splnění oddlužení rozhodnutí, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Osvobození podle věty první se nevztahuje na pohledávky vzniklé po rozhodnutí o úpadku.*
29. Žalobce namítal, že nemohl zastavit exekuci pouze se souhlasem oprávněné, ale že musel zkoumat, jestli nedošlo k naplnění podmínek dle § 416 odst. 1 a § 417 insolvenčního zákona. Dle § 416 odst. 1 insolvenčního zákona se osvobození dle § 414 insolvenčního zákona netýká peněžitého trestu nebo jiné majetkové sankce, která byla dlužníku uložena v trestním řízení pro úmyslný trestný čin, pohledávek na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti a dále pohledávek věřitelů na výživném ze zákona a pohledávek věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví.
30. Dle § 417 odst. 1 insolvenčního řádu může insolvenční soud osvobození dle § 414 insolvenčního zákona odejmout, jestliže na základě návrhu podaného některým z dotčených věřitelů do 3 let od jeho pravomocného přiznání vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka, anebo že dlužník poskytl zvláštní výhody některým věřitelům. Podle § 417 odst. 2 insolvenčního řádu pak osvobození zaniká, byl-li dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí o něm pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, kterým podstatně ovlivnil schválení nebo provedení oddlužení anebo přiznání osvobození, případně kterým jinak poškodil věřitele.

Žalobce měl povinnost zastavit exekuci na základě § 55 odst. 4 exekučního řádu

31. Žalobce se domníval, že postupoval v souladu s dopisem ministryně a s ním spojeným pokynem NS. Z nich dle něj vyplývá, že v případě osvobození povinného dle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona má exekuci i bez návrhu zastavit exekuční soud, a to podle § 55 odst. 5 exekučního řádu. Exekuční soudy přijaly postup uvedený v dopisu ministryně a žalobce se domnívá, že jeho postupu svědčí i ustálená soudní praxe.
32. Soud nesouhlasí s žalobcem. Jsou-li splněny podmínky § 55 odst. 4 exekučního řádu, soudní exekutor má povinnost zastavit exekuci. Teprve pokud oprávněný nesouhlasí se zastavením exekuce, exekutor požádá exekuční soud o její zastavení. Pokud oprávněný se zastavením exekuce vyslovil souhlas, jak tomu bylo v nyní sporném řízení, zastavení je pouhým jednoduchým úkonem, který soudní exekutor musí učinit. Neshledá-li soudní exekutor indicie, že by v konkrétním případě byly dány překážky osvobození ve smyslu § 416 a 417 insolvenčního zákona, jedná se o jediný možný procesní postup soudního exekutora. Odkazy žalobce na pokyn NS a dopis ministryně spravedlnosti nejsou přílehlavé. Jak soud uvedl výše, posuzovanou otázku jednoznačně řeší § 55 odst. 4 exekučního řádu, podle něhož, souhlasí-li oprávněný se zastavením exekuce, exekutor rozhodne o zastavení exekuce i bez návrhu. K takové situaci přitom došlo právě v projednávané věci. Dopis ministryně i pokyn NS nelze klást na roveň ustanovením zákona či dokonce nad ně, jak činí žalobce. Tyto „metodické“ dokumenty nadto v jiné „starší“ době řešily odlišnou právní otázku. Je sice pravdou, že z popisu problematické otázky v dopisu ministryně se zdá, že sporný dopis dopadá na otázky posuzované v nynějším řízení. Ministryně ovšem citovala pasáž z pokynu NS, která se věnuje pouze tomu, jestli má exekuční soud zastavovat exekuci po osvobození dlužníka ve smyslu § 414

insolvenčního řádu i bez návrhu. Zabývá se výkladem § 414 insolvenčního zákona ve vztahu k § 55 odst. 5 exekučního řádu (odpovědnost soudu), nikoliv ve vztahu k § 55 odst. 4 exekučního řádu (odpovědnost soudního exekutora). Nezabývala se vůbec tím, že by exekuci v případě souhlasu oprávněného neměl zastavovat soudní exekutor, ale exekuční soud. Pro žalobce tak tyto podklady nemohly být nijak matoucí. Nemohl z nich legitimně dovozovat oporu pro svůj postup.

33. Nad rámec nezbytně nutného odůvodnění soud poukazuje také na Stanovisko Právní a legislativní komise Exekutorské komory ČR ze dne 26. 6. 2019 ke střetu exekučního a insolvenčního řízení, čj. EK/leg/02/2019¹, z něhož v obdobných okolnostech, jak je tomu v nyní posuzovaném případě, plyne, že je standardní vyzvat oprávněného, zda souhlasí se zastavením exekuce z důvodu osvobození povinného dle § 414 insolvenčního zákona. „Pokud souhlasí, exekutor zastaví exekuci; náhradu nákladů povinnému neuloží. Pokud oprávněný nesouhlasí, exekutor postoupí věc exekučnímu soudu k rozhodnutí“. Žalobci tedy již v polovině roku 2019 muselo být zřejmé, jak má postupovat, jelikož si musel být vědom shora cit. stanoviska, které komise zaujala právě na jeho žádost.
34. Obdobné závěry plynou nejen z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2022, čj. 9 A 97/2020-39, jak správně podotkl žalovaný, ale především z rozsudku zdejšího soudu ze dne 26. 9. 2023, čj. 8 A 94/2022-35, tj. v jiném případě nynějšího žalobce. Navzdory tomu, že skutkové okolnosti řízení 8 A 94/2022 se mírně lišily (žalobce po osvobození povinného zastavil exekuci na pohledávku oprávněného; nadále však pokračoval k vymožení nákladů exekuce), i z rozsudku 8 A 94/2022, zejm. bodů 46 a 47, jasně vyplynulo, že soudní exekutor *má* zastavit exekuci dle § 55 odst. 4 exekučního řádu, byl-li povinný osvobozen dle § 414 insolvenčního zákona, pokud se zastavením souhlasil oprávněný. Přestože žalobce již v srpnu 2022 obdržel výtku, kterou se soud zabýval v rozsudku 8 A 94/2022, ani v nyní posuzovaném případě bez zbytečného prodlení nezastavil exekuci. Místo toho poté, co obdržel souhlas oprávněné, věc v rozporu se zásadou rychlosti předal exekučnímu soudu k zastavení exekuce. Soudu se z případů nynějšího žalobce, kterými se v posledních letech zabýval, jeví, že žalobce usiluje o to, aby našel mezeru v psaném právu. Jinak si nelze vysvětlit, proč např. v případě, který předcházel rozsudku 8 A 94/2022, exekuci prováděnou k vymožení pohledávky oprávněné zastavil a pokračoval „pouze“ v exekučním řízení týkajícího se nákladů exekuce. Žalobce touto svou předcházející praxí *de facto* popřel nynější resolutní tvrzení o tom, že exekuci nemohl zastavit, neboť tak mohl učinit pouze soud. Jednání žalobce tak spíše než o jeho principiálním přístupu vypovídá o různých přístupech, jejichž společným jmenovatelem, zdá se (byť ne v tomto případě), může být i vyplacení nákladů exekuce od povinného přes jeho osvobození dle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona. Tuto domněnku o motivaci žalobce umocňuje rozsudek ze dne 11. 7. 2024, čj. 11 A 133/2023-34, v němž Městský soud v Praze řešil výtku, kterou žalovaný udělil nynějšímu žalobci za to, že v exekučních řízeních požádal exekuční soud o přiznání náhrady nákladů exekuce po rozhodnutí o splnění oddlužení a osvobození povinných od placení pohledávek.
35. Jakkoli v kultuře kontinentálního práva nemají soudní rozhodnutí sílu precedentu, z důvodu předvídatelnosti práva je ani nelze pomíjet. Soud neshledal pádný důvod, pro

¹ Exekutorská komora ČR: Stanovisko Právní a legislativní komise Exekutorské komory ČR ke střetu exekučního a insolvenčního řízení, čj. EK/leg/02/2019. Dostupné dne 18. 6. 2025 [online] z: https://www.ekcr.cz/uploads/2024/05/20/c42dce2152/2019_ke%20st%C5%99etu%20exeku%C4%8Dn%C3%ADho%20a%20insolven%C4%8Dn%C3%ADho%20%C5%99%C3%ADzen%C3%AD.pdf.

který by se měl odchýlit od již vyslovených závěrů. V případě, že jsou splněny podmínky § 55 odst. 4 exekučního řádu, soudní exekutor má povinnost sám zastavit exekuci. Zákonná úprava je bezrozporná a stejně tak judikatura k ní. Žalobce poukazoval na rozsudek 5 A 33/2020, který dle něj dokládá, že exekuci nemusel sám zastavit. To však není pravda. V rozsudku 5 A 33/2020 městský soud neshledal závadným to, že žalobce se po osvobození povinného dle § 414 insolvenčního zákona neobrátil na oprávněné a neurčil jim lhůtu k vyjádření, ale o zjištěné skutečnosti toliko informoval exekuční soud. Na rozdíl od kauzy, která tvořila jádro rozsudku 5 A 33/2020, ovšem v nynějším případě exekuční soud žalobci připsal ze dne 22. 5. 2023 uložil, aby zaslal oprávněné výzvu, zda souhlasí se zastavením exekuce, a pokud bude souhlasit, tak aby exekuci sám zastavil. Žalovaný vyčetl žalobci teprve následující jednání, a to, že dle § 55 odst. 4 exekučního řádu nezastavil exekuci, přestože obdržel souhlas oprávněné s jejím zastavením. Žalovaný tedy žalobci vyčítal jednání v rozporu s § 55 odst. 4 exekučního řádu, kdežto v rozsudku 5 A 33/2020 se městský soud zabýval odlišným postupem žalobce (nezasláním výzvy oprávněnému), nadto v období, kdy i dle žalovaného neexistovala v těchto právních věcech ustálená praxe. Ostatně i z obsahu správního spisu vyplývá, že v meziobdobí od jednání vyčítaného v rozsudku 5 A 33/2020 (květen 2018 až červenec 2019) došlo ke stabilizaci právní praxe a soudní exekutoři exekuce zastavují bezprostředně po obdržení souhlasu oprávněného, aniž předtím předávají věci exekučnímu soudu k zastavení exekucí. Tato otázka však není pro posuzované řízení podstatná, neboť žalovaný nyní vytýkal žalobci skutkově odlišný neúčelný postup.

36. Lichou je námitka, že žalovaný neměl vycházet z rozsudku 14 Kse 1/2022. Soud seznal, že žalovaný použil závěry rozhodnutí 14 Kse 1/2022 vhodně a přiléhavě. V napadeném rozhodnutí žalovaný z něj citoval pasáž, dle níž z důvodové zprávy k novele § 55 exekučního zákona

jasně vyplývá, že exekutorům byla dána pravomoc zastavit exekuci bez návrhu právě proto, aby se nemuseli při každém zastavení obracet na soud a tím zbytečně prodlužovat exekuci, která je bezpředmětná. Jsou to přitom právě oni, kdo by měli mít aktuální přehled o všech rozhodných skutečnostech, k čemuž mají ze zákona potřebné nástroje².

Jakkoli má žalobce pravdu, že skutkové okolnosti rozhodnutí 14 Kse 1/2022 na jedné straně, a na straně druhé okolnosti nynější kauzy nejsou totožné, soud seznal, že závěry kárného senátu nejsou natolik specifické, že by je v nynější věci musel pominout. V kauze 14 Kse 1/2022 šlo o nečinnost soudního exekutora. Pasáž tohoto rozhodnutí, kterou citoval žalovaný, má ovšem obecnou povahu, jelikož se v ní kárný senát věnoval důvodům, pro které soudní exekutoři disponují některými pravomocemi. V důsledku rozhodnutí 14 Kse 1/2022 musel žalobce nejpozději v dubnu 2023, tzn. cca dva měsíce předtím, než realizoval postup, za který obdržel nynější výtku, vědět, že nemůže bezdůvodně předávat exekuce k zastavení exekučnímu soudu.

37. Stejně tak není důvodná námitka, že žalobce nesouhlasil se zastavením exekuce. Z exekučního řádu nevyplývá, že by souhlas exekutora byl podmínkou zastavení exekuce dle § 55 odst. 4 exekučního řádu. Soud již shora citoval judikaturu, z níž plyne tento závěr, který nemůže změnit solitérní názorově odlišné usnesení soudu vydané v exekučním řízení (usnesení 25 Co 15/2019). Soudní exekutor může odmítnout provést požadovaný úkon, jedině odporuje-li zákonu nebo právním předpisům, jak vyplývá z § 30 písm. a) exekučního

² Viz zvláštní část důvodové zprávy k novele č. 286/2009 Sb. (sněmovní tisk č. 804, 5. volební období, 2006-2010, digitální repozitář, www.psp.cz).

řádu. Soudu není z žaloby zřejmé, jak se k tomuto aspektu váže výtku, že soudní exekutor nemůže rozhodovat o nákladech exekučního řízení při jeho skončení. Ze zákona jasně a bezrozporně plyne povinnost soudního exekutora, má-li souhlas oprávněného, zastavit exekuci. Tuto povinnost nijak neovlivňuje možnost či nemožnost soudního exekutora rozhodnout o nákladech exekučního řízení.

38. Na posouzení této věci nic nemění žalobcem odkazovaná pasáž z obecné části důvodové zprávy k novele č. 268/2009 Sb., z níž žalobce dovodil, že soudní exekutoři by měli rozhodovat pouze o jednoduchých a nesporných procesních otázkách. K tomu soud podotýká, že důvodová zpráva je sice důležitým výkladovým zdrojem, avšak podstatné je vždy znění zákona, jenž v těchto situacích jasně ukládá soudnímu exekutorovi zastavit exekuci. Nadto žalobce citoval v žalobě pasáž z důvodové zprávy, z níž nevyplývá, že by v případě osvobození dlužníka neměl zastavit exekuci soudní exekutor, ale exekuční soud. V žalobcem citované pasáži se konkrétně píše, že hlavní myšlenkou je, že *„exekutor bude vyřizovat pouze nesporné věci, tj. věci, v nichž mezi účastníky ohledně dané otázky panuje shoda; v opačném případě bezodkladně předloží věc k rozhodnutí soudu“*. Zastavení exekuce dle § 55 odst. 4 exekučního řádu je však právě takovou věcí, neboť oprávněný se zastavením exekuce musí souhlasit, a jelikož je to v jeho zájmu, souhlas dlužníka se presumuje (k tomu viz judikaturu Nejvyššího soudu, na kterou obě strany sporu odkazují). Jediný, kdo s tím může mít „problém“, je exekutor. Jeho postoj k zastavení exekuce – nevystanou-li konkrétní pochybnosti o osvobození ve smyslu § 416 a 417 insolvenčního zákona – je ovšem nerozhodný. Zastavením exekuce, na rozdíl od oprávněného, nemůže být dotčen na svých právech. Nelze opomenout, že ze zvláštní části té samé důvodové zprávy, konkrétně k novele § 55 exekučního řádu, plynou konkrétnější záměry zákonodárce, na které již soud shora odkazoval (srov. také rozhodnutí 14 Kse 1/2022, bod 33).
39. Stejně tak je nedůvodná námitka, že žalobce nemohl překlenovat mezery v právu, kdežto soud tak při zastavení exekuce dle § 55 odst. 5 exekučního řádu mohl činit. Žalobce se domníval, že nemohl postupovat jako soud a z úřední moci nahradit projev vůle dlužníka.
40. Dle soudu ovšem žalobce nesprávně mísí dvě různé věci. Soudní exekutor nenahrazuje projev vůle dlužníka, neboť v okamžiku, kdy měl exekuci zastavit, o osvobození povinného od dluhů již rozhodl insolvenční soud dle § 414 insolvenčního zákona. Žalobce měl pouze v souladu se zákonem zastavit exekuci, neboť oprávněná s tímto postupem souhlasila. Některé námitky žalobce skutečně evokují dojem, že se snaží odvést pozornost od toho, že nerespektoval jasně znějící dikci zákona, která přitom nenabízí příliš prostoru k alternativnímu výkladu.
41. Stejně je třeba nahlížet i na námitku, že pokud by soudní exekutor v případě osvobození povinného zastavoval exekuci, jednalo by se o postup v rozporu s principem rychlosti, efektivity a hospodárnosti řízení. Ze znění § 55 odst. 4 exekučního řádu jednoznačně vyplývá, jak má soudní exekutor postupovat v případě, že oprávněný souhlasí se zastavením exekuce. Žalobce v replice uvedl, že žalovaný není *zákonodárcem a ani částí moci soudní, a proto mu nenáleží závazný výklad legislativy*. V tom má žalobce jistě pravdu, nicméně ani žalobci nenáleží, aby svým inovativním výkladem zákona v konečném důsledku postupoval v rozporu se zněním pro tento případ klíčového ustanovení. Nadto pokud by žalobce exekuci zastavil, jednalo by se o rychlejší řešení, než když tuto povinnost i po souhlasu oprávněného přenechal na exekučnímu soudu. Jeho obecná polemika (část VIII žaloby) s tím, že soudní exekutor musí ověřit, zda nenastaly výluky osvobození dle § 416 a

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

417 insolvenčního řádu, jistě může mít v některých případech význam, avšak žalobce ani k výzvě žalovaného nespecifikoval, že by v nyní řešené exekuci měl indicie o tom, že insolvenční soud zcela neosvobodil, resp. neměl zcela osvobodit povinnou od placení jejich pohledávek ve smyslu § 414 a násl. insolvenčního zákona.

42. Byť každodenní realita exekučních soudů nemusí přesně odpovídat běžné praxi Okresního soudu v Teplicích, který po žalobci důsledně vyžadoval, aby nyní spornou exekuci zastavil dle § 55 odst. 4 exekučního řádu, z žalobcem tvrzených postupů jiných soudů, jichž se žalobce dovolával, byť by i samy (místo exekutora) v obdobných situacích zastavovaly exekuce, nelze dovozovat, že žalobce postupoval správně. Soud má také pochopení pro to, že u exekutora, který se navzdory splněným podmínkám zdráhá sám exekuci zastavit dle § 55 odst. 4 exekučního řádu, pak exekuční soud raději exekuci z vlastní pravomoci zastaví (§ 55 odst. 5 exekučního řádu), nechť nedochází k dalším prodávám v řízení. Žalobce zamýšlel ustálený postup exekučních soudů doložit jejich usneseními o zastavení řízení dle § 55 odst. 5 exekučního řádu. Skutečnost, že exekuční soud exekuci zastaví, přestože ji měl již předtím zastavit soudní exekutor, nicméně nemá vliv na iniciální nesprávnost postupu (nezastavení exekuce) ze strany soudního exekutora. Žalobce pak v jeho tvrzeních neoznačil žádné usnesení exekučního soudu, z něhož by bylo výslovně patrné, že soudní exekutor – za obdobných podmínek, jak je tomu v nynějším případě – neměl exekuci zastavit dle § 55 odst. 4 exekučního řádu, ale věc měl předat exekučnímu soudu k postupu dle § 55 odst. 5 téhož zákona.
43. S ohledem na shora uvedené soud nemá pochybnost o tom, že žalovaný před vydáním výtky dle § 7a odst. 1 exekučního řádu bedlivě zkoumal postupy žalobce. Dle soudu dostatečně zvážil, že právní názor, kterým se soudní exekutor řídil, byl zjevně nezákonný. Věc hodnotil zdrženlivě a s respektem k nezávislosti soudního exekutora při výkonu exekuční činnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 5. 2025, čj. 4 As 246/2024-43). Nelze odhlédnout ani od toho, že dohled v této věci neinicioval sám žalovaný, ale zahájil ho až v návaznosti na podnět Okresního soudu v Teplicích, který poukázal na nesprávnou praxi žalobce a jeho dalších profesních kolegů.

IV. Závěr a náklady řízení

44. Soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
45. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému nevznikly žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti. Soud tedy nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje NSS.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 18. června 2025

Martin Lachmann v. r.
předseda senátu